

STICHTING ORTHOPEDISCHE HULPPROJECTEN

Help een kind op de been

Missie verslag 11-04-15 tot 25-04-15 St Martin des Porres Hospital Njinikom

Aan alle voorbereidingen kwam op zaterdag 11 april een einde toen de missieleden daadwerkelijk vertrokken met vlucht SN 371 van Brussel naar Douala Kameroen. De teamleden waren Peter Hubach, Kees van Egmond, Karel Scheffer en Henk de Weerd. Ook Nel Hubach de vrouw van Peter reisde mee als vertegenwoordigster van haar Stichting, Stichting Babungo. Voor Karel zou het zijn eerste ontmoeting met het werk van onze stichting worden. Hij had al menig maal in de tropen geopereerd, o.a. in Kenya en op Sumatra.

Om 17.30u landen we op Douala Airport. Gelukkig mochten we het land ook in en ook onze koffers bleken allemaal goed te zijn overgekomen. Dat is was belangrijk gezien de enorme inhoud aan medisch materiaal. Veel van deze materialen waren gekocht met gesponsord geld of waren geschonken waarvoor dank!

Onze vaste contactpersoon, mr. Bernard, op de luchthaven leidde ons tussen het gekrioel van aangekomen passagiers, dragers en bezoekers door naar de plek waar we door 2 Toyota busjes met het ziekenhuis logo erop, werden opgehaald. Vaststaand protocol is de ontmoeting met de 2 chauffeurs en een aantal nonnen. Dit keer Emmanuel, sinds vele jaren vaste chauffeur en een nieuwe jongen, Sixtus. En de zusters Geraldine en Bernadette. Geweldig om elkaar weer te zien.

Omdat we pas de volgende dag door het land gingen reizen verbleven we in een oud guesthouse van de Baptisten orde in Douala. Ook vaste prik is het uitstekende buffet in "The White House", traditioneel Afrikaanse eten.

Na een korte nacht vertrokken we op zondagochtend uit Douala. Eerst nog boodschappen doen. We slaan broodbeleg en eten voor onderweg in. Dan richting Njinikom. Het landschap van de provincie Littorial, Zuid West Province en uiteindelijk de NW Province met als hoofdstad Bamenda, terkt aan ons voorbij. Er wordt wat afgekleetst onderweg. Alle laatste in en outs over het ziekenhuis worden besproken met de Zusters. We stoppen 2 keer. De eerste stop is een klassieker, de vaste fruitstalletjes na een paar uur rijden en de lunchstop in de plaats Dschang. We arriveren in de stromende regen eindelijk in Njinikom om half 6 eind van de middag. Hier worden we warm welkom geheten door de zusters van het Convent en bij ons onderkomen door Velicitas, onze huishoudster. Heerlijk om er te zijn. Ook worden we onthaald door broeder Huub, een bekende Mill Hill broeder die al 40 jaar missie werk doet aldaar. Hij verblijdt ons met een heerlijke bak ijs. Iedereen wil douchen maar er is helaas geen water. Ondanks het begin van de regentijd heeft de droge tijd zo veel water gekost dat de reservoirs op de bergen nog niet zijn aangevuld en we moeten tot de volgende dag wachten voor een douche.

Bij aankomst gaan de koffers open en betreft een ieder zijn of haar kamer.

Na de maaltijd even uitzakken en ontspannen. Morgen begint de werkweek!

Op maandag ochtend jog ik eerst mijn vaste rondje door het dorp. De zon komt op en de ochtendmis is in volle gang. Deze is om 05.00u begonnen en de kerk zit bomvol. Deuren open. Het programma ziet er voor de doktoren en mij iets anders uit. Karel, Peter en Kees gaan langs de afdelingen. Hier consulteren ze de opgenomen kinderen die zijn gekomen op basis van een voorselectie door zogenaamde mediators, huisartsen en fysiotherapeuten door het hele land. Dit netwerk verteld de patiënten dat er een Hollands team gaat komen en dat de kinderen kunnen worden geopereerd met enkele mitsen en maaren. Zo dient er voor de periode van ziekenhuis opname een “begeleider” continu aanwezig te zijn. Deze begeleider, meestal een moeder of vader, kookt voor de patient en helpt bij de verzorging. De aantallen patientjes leggen anders een te grote druk op het ziekenhuis personeel.

Veel kinderen worden voor een uitgangs-röntgenfoto naar de röntgenafdeling gestuurd. Ook wordt er zo snel mogelijk een OK programma gemaakt en worden de patientjes van dinsdag gezien door de afdeling anesthesie (Pre operatieve screening). Voor de missie kregen we te horen dat het nieuw geleverde röntgen apparaat prima werkte. Dit bleek ook in de praktijk. Waarover later meer.

Ik ga naar de Operatie afdeling om mijn collega's daar weer te ontmoeten. Het weerzien is fantastisch. Naast al het bijkletsen informeer ik mij over de status van de apparatuur, zie ik de veranderingen en controleer ik de materialen. Er zijn veel lopende zaken. Ten eerste heb ik uit Nederland materiaal meegenomen om het niet werkende aggregaat te repareren. Luchtfilter, brandstofslangen, brandstofpomp kunnen worden geïnstalleerd. Het is van groot belang dat de gevoelige apparatuur niet wordt over- of onderbelast door de spanningsverschillen die optreden bij de lokale energieleverancier. Daarna check ik de filters van de airco's. Deze zijn aan vervanging toe. Verder vul ik het instrumentarium en de implantaten aan samen met het hoofd OK, Canisius. Hij laat mij ook een berging zien met voorraad. We kunnen zo een inschatting maken van de noodzaak tot bestellen van materiaal voor de missie van november 2015.

Er blijkt nog al wat loos te zijn. Er zijn 2 boorunits kapot. 3 werken er nog en dat is iig voldoende voor de komende 2 weken. Verder zijn er veel boorslangen droog. Van binnen en van buiten. Ik neem er een aantal mee naar de techniek om ze te oliën. Vaak is in Afrika het onderhoud slecht geregeld en daarom leg ik uit hoe de smering in zijn werk gaat. In de komende dagen zal ik ook ontdekken waarom de slangen en de koppelstukken lijden. Het blijkt dat na de OK deze materialen volledig onderwater huishoudelijk worden gereinigd. Dit gaat dus veranderen. Voetpedalen voor de boorunits worden ook gecheckt net als de nieuw geleverde bloedleegte kastjes en de bloedleegte banden. Diathermie apparaten en overige hulpmiddelen.

Naast onze stichting werkt het Martin des Porres Hospitaal samen met andere stichtingen. O.a. Zwitserse Orthopeden, Duitse Plastische Chirurgen, Amerikaanse huisartsen en Belgische Traumatologen. In de afgelopen maanden hebben de Zwitsers een container gestuurd met daarin

een Phillips C-boog en BV en een schitterende Maquet, verrijdbare OK tafel. Deze kunnen ze goed gebruiken en ook kwam hij ons zeer van pas.

Ik geef staplers af voor de eerste week. En de bijpassende nieuwe boortjes. De staplers worden gebruikt voor de fixatie van de botdelen tijdens de operatie en deze dienen voorgeboord te worden. Verder voorzie ik in nieuwe zaagbladen voor 2 weken.

De hoeveelheid aanwezige knuffels moet ook voldoende zijn en Sr. Martha, hoofd van de anesthesie verzekert mij dat ze 2 vuilniszakken vol heeft. De kinderen van Kees van Egmond zijn in Nederland actief geweest om geld op te halen voor het kopen van speelgoed en hierdoor maak ik me geen zorgen over de hoeveelheid. Ook de kinderen van een collega van Kees, Dr. Zuurmond hebben bijgedragen. Fantastisch!. De patientjes krijgen als ze de OK betreden dan zo'n knuffel om ze af te leiden.

Op de OK bleek er verder een probleem met de twee anesthesie toestellen. De module op het ene apparaat gaf de CO2 waarde niet goed door in de uitademingslucht en op de andere ging de monitor na een kwartier zodanig trillen dat aflezen lastig is. Van dit alles maak ik foto's en notities. Ik zal dit in NL doorspelen aan onze technicus die dit mogelijk in zijn volgende missie kan herstellen. Ik blijf ten slotte maar een simpele OK assistent.

Tijdens de lunch hoor ik van de doktoren dat er iig 50 kinderen op de rol staan en dat er enkele zeer zware deformaties tussen zitten. Zoals Peter Hubach dan zegt; "pittig" . En als hij dat al vind...Ook zullen we de dinsdag beginnen met een aantal klompvoeten.

Voor de middag heb ik ingepland om veel mensen envelopjes te geven. Brieven, attenties, geld door andere stichtingsleden meegegeven. Er kwamen ook veel kennissen op bezoek. De dag vliegt om. Ook ga ik achter het uitgevallen wifi signaal aan. Na inventarisatie blijkt dat onze wifi ontvanger door bliksem is getroffen. Ik bestel een nieuwe en hoop dat ie snel zal arriveren uit Bamenda. Verder zijn er wat cat5 stekkers kapot gebrand maar de router blijkt intact. Ook valt er vaak de stroom uit. Dit is funest voor het opladen van de mobiel. Gelukkig zitten alle laders veilig achter een neutralisator en spanningsbeveiliging.

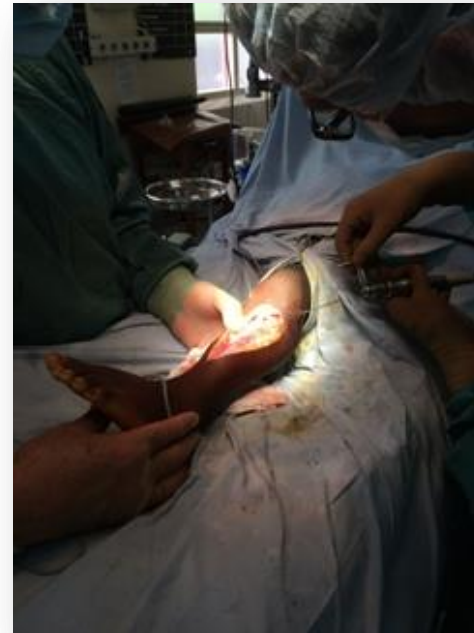

Enkele probleem gevalletjes op de OK! Een nieuw anesthesie karretje is nodig, een omloopkarretje, nieuwe Datex monitor, wat vuilnisemmers, infuuspalen en er is achterstallig technisch onderhoud! Verder zijn er grote bloedleegte banden nodig en aansluitnippels.

Dinsdag is echt onze eerste Operatiedag!!! Om kwart voor 8 is iedereen startklaar op de OK. Karel ziet het met bewondering aan. Na al die jaren weten de OK medewerkers feilloos wat er van hen verwacht wordt. De patientjes zijn reeds klaar om te worden ingeleid. De heren Doktoren gaan wassen en ik help bij het opstarten van de instrumenteerdiensten. Als de beide kamers zo ver gereed zijn dat het mes kan worden gehanteerd is het gebruikelijk om samen te bidden. Hier hebben we natuurlijk respect voor.

Naast de gebruikelijke varus en valgus of windswept deformaties was er een jongetje dat een ernstige infectie van zijn linker tibia had meegemaakt. Het bot was totaal verdwenen. Het kon niet lopen op alleen zijn doorgesloede fibula. Kees en Karel besloten om de fibula als interponaat te gebruiken.

Uiteindelijk wordt de fibula vastgezet in de stompen van de tibia met K draden en staplers. Verder is de nabehandeling met gips langer dan te doen gebruikelijk.

Gebruikelijke varus deformatie met een endorotatie stoornis van de voet

Of zoals Karel dan zegt Kakki O en bij Valgus Kakki X

Na de 8 patientjes van die dag gingen de doktoren langs de geopereerde kindjes en tevens langs die de volgende dag op het programma stonden. Ik besloot nog eens in de berging te gaan kijken om te checken of de inhoud van de laatste container ook daadwerkelijk allemaal was aangekomen. Gelukkig vond ik alles terug wat ik zocht. De firma van Straten had een grote levering instrumentarium gedoneerd en ik vond ook de diathermie potloden van het Deventer ziekenhuis. Keurig opgeslagen in een transparante bak van de Ikea. Verder was het een vieze opslag en ik hoop dat we sponsoring kunnen vinden voor een vergroting van het OK complex. Dan is het plan om hier direct een lange termijn opslag te maken. Hiervoor waren ook stellingen geleverd per container. Ik vond er wel degelijk spullen van terug maar nog niet alles. Eerst maar ns aan Canisius vragen....

Tegen 6 uur liep ik m tegen het lijf bij het internetcafé en hij vertelde me dat er nog een opslag bestond?!. Verbaasd vroeg ik m dan die morgen maar te tonen na het werk. Het faceTimen met thuis was even heerlijk. Toch mooi dat het bestaat.

De Woensdag werd nog intensiever met 9 patiënten. Na een rondje joggen viel me ineens op dat ik een soort huiduitslag ontwikkeld had. Verborgen onder mijn stoppelbaardje. Toen ik die afschoor zag ik blaasjes gevuld met vocht. Geen klassiek beeld van een Stafylococcus aureus maar toch maar even naar de huisarts ter plaatse... Dr Brent, amerikaans internist/huisarts keek er naar en adviseerde me een antibiotica zalfje. Dit bleek na 2 dagen afdoende. Om de kinderen op de OK niet in gevaar te

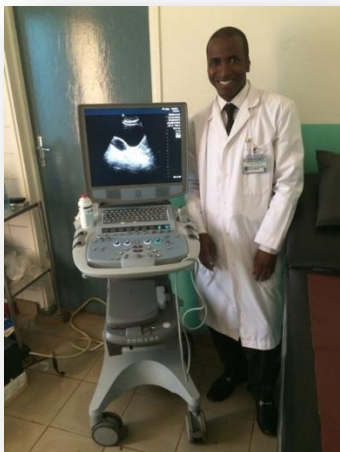
brengen bleef ik zo ver mogelijk bij de implantatie van de staplers vandaan. Ik kon zo het operatie personeel mooi testen op hun bekwaamheid in het zelf runnen van de vloer. Ook gaf het me tijd om Mr. Jude, van project Hope te begeleiden. Hij moest een nieuwe Wifi ontvanger plaatsen. En toen was er weer internet in het huis!

Van Marleen had ik begrepen dat er vlakbij in de algemene wasserij twee kisten zouden staan met knuffels. Deze waren via de container aangevoerd. Ik had permissie om er 1 te openen. In november zou ze zelf de andere openmaken. Wat een hoop knuffels, we konden zelfs de kinderen in Bafut uitdelen! Dankzij het werk van Rob, de aanstaande van Marleen, die alle collega's had gevraagd!

Nel heeft ze allemaal voor de foto gepositieerd.

Hierna door naar de röntgenafdeling. Mr Victor bediende daar een apparaat van Tromp Medical dat we vlak voor onze missie hadden gekocht. Er was een acuut probleem ontstaan aangezien onze oude Philips Practix het plotseling had begeven. Dankzij Tromp Medical en Peter van Leerdam konden we een praktisch nieuw röntgen-apparaat en een goed echoapparaat leveren. Hier was m.n. Dr Dabo, de gynaecoloog erg blij mee. Ik nam de gelegenheid te baat om de fotokwaliteit te testen en mijn eigen knieën te fotograferen.

Dr Dabo zeer content met de Echo

Mr Victor met de Shimadzu

Deze knieën lijken in orde

Rond de middag voegde ik me weer op de OK. Hier was iedereen in prima stemming. Het programma vlotte behoorlijk. De warmte was het enige probleem. De airco's functioneerden niet meer naar behoren. Op kamer 1 schakelde die uit na verloop van tijd. Rond de klok van 15.00u waren de patiënten geopereerd en had iedereen een goed gevoel over de dag. Die middag vond ik in de berging nog een boortafeltje die de volgende dag de oude zou vervangen. Voor de andere OK zoeken we nog zo'n karretje.

Oud

Nieuw

Aan het einde van de middag ging Kees de controle -ronde doen langs de geopereerde patiënten. Wat opviel was dat de patientjes baad hadden bij de infiltratie techniek met lokaal anaestheticum. Geïntroduceerd door Kees op de OK! Ook het bezoek aan de patientjes voor de volgende dag werd door de ouders van de kinderen zeer gewaardeerd. De geruststelling van een dokter is dan goud waard.

Hierna introduceerde Kees het Loombandjes maken in Njinikom. Een grote zak met Loomelastiekjes en enkele werkstations werden op een tafel centraal op de afdeling uitgespreid. Iedereen er omheen. Aan ons de taak om het uit te leggen. Nou dat was toch lastiger dan gedacht. Gelukkig was er een jongetje die het feilloos om zijn vinger voor kon doen. Daarna vroegen we of iedereen wilde delen met elkaar! Dat ging dus niet. Nadat 1 moeder was gaan graaien dachten de anderen dat ze te kort zouden komen en het grissen begon. Binnen 1 seconde was alles weg. Verbouwereerd bleven we achter. We besloten om de volgende avond terug te komen en te kijken of er dan nog loombandjes zouden bestaan.

Na het heilig avondmaal was het tijd voor wat ontspanning rond een knapperend vuur!

De volgende dag bleek de generator van de operatiekamer nog steeds te draaien. Met het inzetten van een nieuwe pomp leek het lek verholpen. We waren dus gegarandeerd van gelijke belasting op alle westerse apparaten. Er stonden 9 patientjes gepland en niet de meest simpele gevallen.

Jongetje met osteogenesis imperfecta. Heftige klus voor de dokters door oude fractuur rechter bovenbeen en oude fractuur linker onderbeen en geen goede botkwaliteit (brittle bone). Doorlichting op de kamer bleek van essentieel belang.

Bovenste rij voor operatie

Onderste rij is na operatie

Na het OK programma hadden we een korte vergadering met de Matron, Sr Olive. We vroegen haar waarom er zo weinig kinderen waren opgeroepen. Ze vertelde ons dat haar was verteld dat er in eerste instantie een kleine Hollandse groep zou komen en ten tweede dat er momenteel weinig mogelijkheid was voor de begeleiders om te kunnen koken. De oude gaarkeuken wordt vernieuwd en als alternatief hebben de begeleiders de beschikking over de voormalige parking.

Bovendien was het gebruikelijk dat er tijdens de week nog nieuwe patiënten arriveerden. We vertelden haar dat de inmiddels geopereerde patientjes met klompvoeten niet meer in een bed hoefden te verblijven en overgeplaatst mochten worden naar de revalidatie kliniek in Bafut. Dit zou weer een bed betekenen voor een nieuw kindje wat we in de tweede week konden opereren. Zo werden er allerlei opties aangedragen om toch onze missie zo optimaal mogelijk te benutten.

Verder kon ik haar melden dat na inspectie van al het opgeslagen instrumentarium Canisius akkoord was met het plan om meer instrumenten te leveren aan andere ziekenhuizen binnen de congregatie te beginnen met Wum. Dit was de standplaats van Sr Olive voor ze naar Njinikom kwam. Ze hebben er weinig mogelijkheden door gebrek aan instrumentarium.

In de avond na het eten zorgde Kees voor de muziek. Nederlandstalig wordt dan afgewisseld met Jazz. Zo komt ook Peter aan zijn trekken. Fijn is dat we ook kunnen Face-timen met thuis. Dat houdt de partners ook betrokken. Voor Astrid, de partner van Karel, is het leuk om mee te kijken met zijn eerste keer. Natuurlijk moet er wel stroom zijn. Dat liett nog steeds te wensen over en ook het water is er niet altijd. Nel vertelde dat Lucy, hun Fosterparents kind, dat weekend zou komen logeren. Ze had toestemming van de universiteit in Buea waar ze intern verblijft. We kijken er naar uit.

Vrijdag was een drukke dag met 10 patientjes. Normale gevallen maar allemaal wat oudere kinderen. Dus stevigere benen, grotere staplers of eventueel een plaatje met schroeven. Kevin instrumenteerde aan 1 tafel onder supervisie van Canisius bij Peter en Karel. Dr. Kees, Dr Lazare en Dr Moussouffoe (de dokter uit Bafut) werden gesouffleerd door Peter.

Afsluiting van de dag was een 9 maand oude collum fractuur bij een jonge patient. Dit bleek erg lastig. We hadden natuurlijk nu wel de beschikking over een röntgen C-Boog en Beeld Versterker, gecannuleerde schroeven en een prima boormachine van de firma Synthes maar de positionering op de tafel is anders dan in Holland. Tractie heeft weinig zin bij zo'n oude fractuur. Verder konden we het niet te opereren been niet in een beensteun plaatsen want er ontbrak een klos voor de steun. Alles afgezocht, geen passende klos. Die staat op de verlanglijst voor de volgende keer.. Ook was men nog niet zo gewend om de C-boog en de BV te bedienen. Maar dat was uit te leggen. Affein Dr Karel en Dr Lazare samen kwamen er uit en ik kon van de gelegenheid gebruik maken Peter de gecannuleerde schroeven goed uit te leggen.

Half 6 thuis en bek af. Weekend.

Traditioneel gaan we zaterdag naar de revalidatiekliniek Sajocah in Bafut op 2 uur rijden. We zien daar patientjes uit vorige missies. Niet iedereen die is geopereerd komt. Dat is ook niet nodig als alles prima verloopt zonder complicaties. Toch waren er ongeveer 40 patientjes die op nacontrole kwamen. Men vind het ook leuk om te laten zien hoe goed het gaat of om nog het een en ander te kunnen bespreken met de orthopeden. We maken van de gelegenheid gebruik om het hele gebeuren feestelijk aan te kleden met ballonnen, knuffels en speelgoedjes. De nonnen die Sajocah leiden doen dit met volle overgave en we worden ook altijd even warm onthaald. Als gastvrouw diende Sr.

Celestine. Deze zuster is opgeleid als fysiotherapeut en zij wordt daar geholpen door een aantal fysiotherapeutische stagiaires. Celestine is tijdens onze ingrepen de gipsmeester.

Traditioneel is het ook een 2 uur durende reis die afgesloten wordt met een verschrikkelijke bushroad waar je nog even door elkaar wordt geschud om gebroken aan te komen. Verstandig is om een grote knuffel in je rug te houden! Aangekomen wachtte ons gelukkig een heerlijk kopje koffie met allerlei versnaperingen.

Hierna aan de gang. Er zijn 2 onderzoekskamers. In beide posteren zich orthopeden. Om en om worden de kinderen beoordeeld en krijgen een ballon of een knuffel of een autootje. In no time zijn alle patientjes gezien. Er zijn ook nieuwe patientjes die verzocht worden om naar Njinikom te komen voor een operatie in de aankomende week. 1 kind had nog een zodanige vergroeiing ondanks de operatie dat ze opnieuw moest worden geopereerd. Verder waren er lauter zeer positieve resultaten!

Blij hierdoor schoven we aan bij een warme maaltijd in het convent van de nonnen van Sajocah. Het was zeer goed. Ook waren er andere gasten. Een father uit Bambwui in gezelschap van een Nederlandse dame uit Breda die zich bezig hielden met Micro Credit projecten. Leuk om even een andere Nederlandse te ontmoeten.

Vervolgens naar Bamenda voor boodschappen. Ook even over de markt. Daarna terug naar Njinikom al waar Lucy was gearriveerd.

Zondag is de enige rustdag die we hebben. Iedereen doet waar ie zin in heeft. Uitslapen, zonnen, boekje lezen. In de ochtend was er even stroom. We konden Nu.nl lezen en vernamen dat er een verdenking was op een nieuw virus in Nigeria. Helaas konden we verder geen info krijgen maar in de loop van de dag bleek het om een vergiftiging met pesticiden te gaan. Kees en ik wandelden nog even langs het weeshuis en langs de nieuwe well-ness plek waar Sr. Marie-Therese het hoofd van is. Leuk om te zien dat er ook allerlei smoothies vers worden gemaakt.

In de middag was het plan om een wandelingetje te maken....Even een biertje in het dorp en toch weer op tijd thuis voor het avondeten. Ook fijn om Lucy weer te zien. Ze heeft zich ontwikkeld tot een leuke jonge student met een mening die ze graag toets aan ons groepje...dat leverde mooie gesprekken op in de avond.

Volgende dag start de 2^e week!

Maandag. Forse OK dag. Mn omdat 1 patient extra aandacht vroeg. Het bot van het kind was zo zwak dat een plaatje zelfs niet hield. Dus direct re-operatie. Gelukkig hadden we mobiele röntgen. Niet alles zit mee..!

In de middag zocht ik naar stellingen die waren geleverd. Ik vond wel de liggers maar niet de palen. Navraag bij naar de andere berging gaf de oplossing... De volgende dag kon ik een stukje stelling opbouwen. Half 6 thuis! Lucy was er nog en nam de volgende morgen om 05.30u afscheid.

Kort nachtje dus. Dinsdag kenmerkte zich door veel grote en zware kinderen. Al wat ouder allemaal. Veel grote staplers dus. We ontdekten dat we meer hadden aan een 3.2mm boortje bij deze staplers dan aan onze gebruikelijke 3.1mm boortjes. Het inbrengen gaat net te lastig anders. Dus voortaan 3.2mm bestellen!. Toch handig dat je op tropisch hardhout kan uitproberen.

Verder was het vreselijk heet op de OK. Er waren nog enkele fractuur patiënten waaronder een oude collum fractuur bij een jonge man. De airco's lieten het echter afweten en we besloten na een radius en ulna fractuur om de volgende dag te beginnen met het collum. De koelte van de ochtend zou in ons voordeel werken, dachten we... Je staat toch met een loodschort aan. Het betekende wel dat ik om half 2 smiddags ineens tijd had om verder te gaan met uitzoeken van de stellingen. Ook selecteerde ik weer instrumenten voor Wum.

's middags met z'n allen visite lopen en 's avonds lekker kampvuurtje met country muziek

Woensdag nog 7 patiënten. Te beginnen met de bekende collumfractuur. Dat liep gesmeerd. Net zo als de rest van het OK programma. Om half 13.30u klaar met in totaal 62 patienten. Geld wisselen, technische zaakjes op orde maken en heel belangrijk inventariseren wat er was gebruikt en nog aanwezig is. Zo kunnen we zeer efficiënt bestellen. Ook de berging in ons verblijf wordt geïnventariseerd. Hier kunnen we belangrijke items opslaan.

We kregen een uitnodiging van Sr. Olive om op donderdag afscheid te nemen van het ziekenhuis. In de avond zouden we worden verwacht in het convent. Verder hadden we die middag een zeer interessante afspraak met mevr. Glory Agho Tsanque.

Glory werkt voor de Cameroon Baptist Convention (CBC), dit is de partner van het Liliane Fonds in Kameroen. Zij ziet er op toe dat de gelden van het Liliane fonds goed worden besteed. Aangezien het hospitaal en de revalidatie kliniek n.a.v. onze operaties een bedrag krijgen van het Liliane fonds was het belangrijk om Glory alles over ons werk daar te laten zien. Peter en ik leidden haar rond over de afdelingen en hebben haar uitgenodigd om in november ook mee te kijken op de OK. Dit ging nu niet meer aangezien we net hadden afgerond. Het was een zeer positief samenzijn. Glory werd vergezeld door een zogenaamde PA (physician assistent) uit Mbingo. We spraken af hier ook eens te gaan kijken in november. Zij vertelde namelijk dat daar een aantal nieuwe OK's waren gebouwd, met overdruk die bemand werden door Afrikaanse orthopeden. Het is tevens een opleidingsziekenhuis voor orthopeden uit geheel Afrika. Het personeel is of PA of dedicated orthopedisch. En ze doen ook

de operaties die wij doen. Verder heupprothesen maar nog geen knieprothesen. Maakt allemaal zeer nieuwsgierig. Vandaar de vraag om uitwisseling van informatie.

Na het rondje over de ward nog een biertje met Para en Canisius in het cafe en daarna "buurman en buurman"!

Donderdag is traditioneel de afsluitende dag. We besteden die als team om een afsluitende ronde te maken langs alle geopereerde patiënten. Afsproken wordt wat de nabehandeling zal zijn. Hoeveel weken gips etc. Dit is een vrolijke boel met veel fotomomenten. Verder nemen we persoonlijk afscheid van het personeel van de OK, het ziekenhuis en evalueren we met Sr. Olive en onze gipsmeester over wat er goed was en wat er kan worden verbeterd.

Aan het einde van de middag was er nog tijd om een kleine wandeling te maken. Karel, Kees en ik wandelden naar de tegenover het ziekenhuis liggende heuvel. Vandaar kon je een mooie foto maken van ons verblijf.

In de avond werden we opgehaald om naar een afscheid ceremonie te worden gebracht. Veel toespraakjes en een leuk dansmoment. Erg gezellig. Ook werden we in traditionele kleding gehesen. Na iedereen te hebben bedankt en afscheid te hebben genomen ploften we in onze stoelen en konden we onze koffers pakken. De volgende morgen vroeg was het echte vertrek.

In alle vroegte vertrokken we vrijdagmorgen richting Douala. De reis zou de hele dag gaan duren. We pauzeerden alleen in Dschang. Dit nam nogal wat tijd en hierdoor stonden we in de file voor Douala. 's Avonds kwamen we pas in het donker aan bij het guesthouse. Hier wachtte ons wel een aangename verrassing want we ontmoetten hier Sr. Xaveria die net uit europa was geland. Erg fijn om haar nog even te treffen!

En zo kwam er een einde aan een zeer geslaagde missie. Voor iedereen was het intensief. Een mooie ervaring. Zaterdagavond vlogen we terug Brussel. Zeer tevreden terugkijkend!!!!

